

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**
Föredraganden
Sofia Thelander

DOM
2020-02-11
Meddelad i Falun

Mål nr
2440-19

Sida 1 (8)

KLAGANDE

1. [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

2. [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

3. [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

MOTPART

Malung-Sälens kommun
Box 14
782 21 Malung

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut att ingå avtal om anläggningsarrende för vindkraft på Ripfjället enligt bilaga 1

SAKEN

Laglighetsprövning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet.

Dok.Id 272673

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se
www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND

Den 18 september 2014 beslutades att ingå avtal om anläggningsarrende för vindkraft på Ripfjället mellan Malung-Sälens kommun som fastighetsägare och WDP Scandinavia AB som arrendator (grundavtalet), se bilaga 1. Avtalet ingicks (beslutades) för kommunens räkning av fastighetsteknikern Birger Eklund och skogsförvaltaren Mats Larsson.

Den 23 november 2017 beslutades ett avtalstillägg till grundavtalet (det första tilläggsavtalet). Avtalet ingicks (beslutades) för kommunens räkning av ordföranden i kommunstyrelsen Hans Unander och skogsförvaltaren Mats Larsson. Den 5 september 2018 beslutades ytterligare ett avtalstillägg till grundavtalet (det andra tilläggsavtalet). Även det tilläggsavtalet ingicks (beslutades) för kommunens räkning av ordföranden i kommunstyrelsen Hans Unander och skogsförvaltaren Mats Larsson.

Därefter registrerades grundavtalet inkl. tilläggsavtalen som allmänna handlingar i ett ärende hos kommunstyrelsen med diarienummer KS/2019:159.

YRKANDE M.M.

[REDACTED] yrkar att beslutet upphävs. De riktar kritik mot kommunens beredning av ärendet samt framför bl.a. följande: Arrendeavtalet har inte beslutats på laglig grund. Ett arrendeavtal som innebär att kommunen upplåter sin mark till en så omfattande verksamhet och är av så stor ekonomisk betydelse är att betrakta som en fråga av principiell karaktär och måste därför beslutas av kommunfullmäktige. Hade kommunstyrelsen och dess delegat rätt att fatta beslut i en så stor betydande fråga som denna? Blandad delegering, dvs. av nämnd delegerad gemensam beslutanderätt till både tjänstemän och politiker är inte tillåten enligt kommunstyrelsens delegationsordning. Enligt delegationsordningen har skogsförvaltaren delegation att utarrendera kommunens mark för en tid av högst fem år i sänder. Hade han verkligen rätt att fatta beslut? Under alla omständigheter är beslutsprocessen kring arrendeavtalet felaktig.

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
3. nämndernas organisation och verksamhetsformer,
4. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
7. årsredovisning och ansvarsfrihet,
8. folkomröstning i kommunen, och
9. extra val till fullmäktige.

Fullmäktige beslutar enligt 5 kap. 1 § andra stycket KL också i andra ärenden som anges i denna lag eller i andra författningar.

Fullmäktige får enligt 5 kap. 2 § första meningen KL uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i 5 kap. 1 § första stycket KL eller som enligt lag eller annan författning ska avgöras av fullmäktige får dock enligt 5 kap. 2 § andra meningen KL inte delegeras till nämnderna.

Styrelsen

Uppgifter

Styrelsen ska enligt 6 kap. 1 § första stycket första meningen KL leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska enligt 6 kap. 13 § KL särskilt

1. bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige, med de begränsningar som framgår av 5 kap. 29–33 §§ KL,
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen,
3. verkställa fullmäktiges beslut, och
4. i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige lämnat över till styrelsen.

Styrelsen får enligt 6 kap. 15 § första stycket KL själv eller genom ombud företräda kommunen i mål eller ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Delegering av ärenden

En nämnd får enligt 6 kap. 37 § första meningen KL uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även enligt 6 kap. 37 § andra meningen KL uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5–8 §§ KL.

Beslutanderätten får enligt 6 kap. 38 § KL inte delegeras när det gäller

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

En nämnd får enligt 6 kap. 39 § KL uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.

Anställda

Delegering av ärenden

En nämnd får enligt 7 kap. 5 § KL uppdra åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 § KL.

Laglighetsprövning

Vilka beslut som får överklagas

Följande beslut får enligt 13 kap. 2 § KL överklagas:

1. beslut av fullmäktige eller den beslutande församlingen i ett kommunalförbund,
2. beslut av en nämnd eller ett partssammansatt organ, om beslutet inte är av rent förberedande eller rent verkställande art,
3. beslut av förbundsstyrelsen eller en annan nämnd eller ett partssammansatt organ i ett kommunalförbund, om beslutet inte är av rent förberedande

eller rent verkställande art, och

4. sådana beslut av revisorerna som avses i 12 kap. 11 § KL.

Grunder för upphävande av besluten

Vid prövningen av överklagandet får domstolen enligt 13 kap. 7 § KL inte beakta andra omständigheter än sådana som klaganden hänvisat till före överklagandetidens utgång.

Ett överklagat beslut ska enligt 13 kap. 8 § första stycket KL upphävas, om

1. det inte kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som fattat beslutet inte haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Domstolen får enligt 13 kap. 8 § tredje stycket KL inte ersätta det överklagade beslutet med något annat beslut.

Om ett fel saknat betydelse för ärendets utgång, behöver beslutet enligt 13 kap. 9 § KL inte upphävas; detsamma gäller om beslutet förlorat sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden.

Rättelse av verkställda beslut

Om ett beslut upphävts genom ett avgörande som fått laga kraft och om beslutet redan verkställts, ska enligt 13 kap. 15 § KL det organ som fattat beslutet se till att verkställigheten av det rättas i den utsträckning som det är möjligt; ett beslut om rättelse ska meddelas utan oskäligt dröjsmål.

Bedömning

Om en anställd fattar ett beslut på nämndens vägnar på grundval av delegering är det rättsligt sett frågan om ett nämndbeslut som är överklagbart enligt 13 kap. 2 § 2 KL. Om någon agerar helt fritt utan rättsligt stöd, dvs. om det inte finns något beslut om att vederbörande har rätt att vidta en viss åtgärd, torde laglighetsprövning inte kunna göras. Å andra sådan bör då beslutet normalt sett anses vara behäftat med ett så väsentligt och uppenbart fel, att det får betraktas som en nullitet, vilket innebär att det inte får verkställas eller på något annat sätt tillämpas. Om ärendet rör ett civilrättsligt förhållande kan dock frågan om motpartens goda tro inverka på bedömningen. Finns det ett delegeringsbeslut, men den anställde överskridit ramarna för delegeringen bör hans eller hennes beslut – juridiskt sett nämndens beslut – kunna överklagas under åberopande av att beslutet enligt 13 kap. 8 § första stycket 1 KL inte kommit till på lagligt sätt. (Jfr prop. 1990/91:117 s. 223 f.)

Det överklagade beslutet att ingå grundavtalet har fattats av en skogsförvaltare och en fastighetstekniker som anställda i kommunen. Skogsförvaltaren har haft delegation av kommunstyrelsen att upplåta kommunens mark för arrende för en tid av högst fem år. Även om grundavtalet innebar att kommunens mark upplåtits för arrende för en tid av 30 år, har skogsförvaltaren således haft formell delegation att fatta den här typen av beslut. Genom ordföranden i kommunstyrelsens beslut att ingå de därefter följande tilläggsavtalen till grundavtalet får det beslutade grundavtalet också anses ha bekräftats. Det får till följd att beslutet att ingå grundavtalet rättsligt sett måste betraktas som ett delegationsbeslut av kommunstyrelsen. Det har inte kommit fram att beslutet föregåtts av ett beslut av ett överordnat kommunalt organ. Beslutet är inte av rent förberedande eller rent verkställande art. Beslutet att ingå grundavtalet får alltså överklagas genom laglighetsprövning.

Det finns inte skäl att frångå parternas samstämmiga uppfattning att skogsförvaltaren överskridit sin befogenhet när han fattade det överklagade beslutet att ingå grundavtalet. Enligt kommunen borde beslutet inte heller ha fattats på delegation av kommunstyrelsen, utan av kommunstyrelsen själv. Beslutet att ingå grundavtalet har alltså inte kommit till på lagligt sätt. Redan

på den grunden ska beslutet upphävas, eftersom det inte heller kommit fram att felet saknat betydelse för ärendets utgång eller att beslutet förlorat sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden. Det finns därför inte någon anledning för förvaltningsrätten att pröva om beslutet ska upphävas på ytterligare någon grund. Vid denna utgång bedömer förvaltningsrätten att besluten om tilläggsavtal till det upphävda beslutet om grundavtal förfaller.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-03).

Elin Ruthström
rådman

De särskilda ledamöterna Torbjörn Aulin och John Persson har också deltagit i avgörandet.